

MUZEJSKI VJESNIK 15

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kumrovac, Kutina, Sesvete, Sveti Ivan Zelina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske toplice, Veliki Tabor, Virje.

Broj 15/1992

Godina XV

Urednički kolegij:

Ana Bobovec (Kutina), Miroslav Klemm (Varaždin), Slavica Moslavac (Kutina),
Marina Šimek (Varaždin)

Tehnički urednik:

Svenibor Pohajda

Korektura:

Zdenka Belić, Ana Bobovec

Nakladnik:

Muzej Moslavine u Kutini

Za nakladnika:

Slavica Moslavac

Priprema i tisak:

»Grata« Bjelovar

Naklada: 650 primjeraka

»Muzejski vjesnik« izlazi jedamput godišnje.

Rukopisi se ne honoriraju i ne vraćaju.

Za sadržaj i lekturu tekstova odgovorni su autori.

»Muzejski vjesnik« solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

dvije godine podučava u Zagrebu. Teološke nauke u trajanju četiri godine svršava u Grazu s izvrsnim uspjehom. Dušobrižnički rad obavlja u Zagrebu: svetački je propovjednik u župnoj crkvi sv. Marka, katehista u crkvi sv. Katarine, upravitelj seljačke kongregacije sv. Izidora seljaka kod sv. Duha, nadstojnik je nauka u gimnaziji, kućni historicus i dr.

Ostatak života proveo je u službi na visokim školama. Od 1718—1721. predavao je filozofiju na trnavskom sveučilištu, gdje i doktorira filozofiju. Krajem 1721. premješten je u Graz radi predavanja na tamošnjem sveučilištu. U Beču uzima doktorat iz teologije i radi kao predavač najprije na sveučilištu u Trnavi, a onda četiri godine u Beču (do 1731.) Ujesen iste godine postaje rektorom visokih škola filozofije i teologije. Njegov životni put vodi ga ponovo u Beč, gdje predaje bibliku dvije godine, u Trnavu gdje vrši službu sveučilišnog kancelara i natrag u Zagreb kao profesor kanonskog prava. Posljednje tri godine života proveo je u Ljubljani kao nadstojnik viših škola i akademski ekshortator. Tu i umire 9. lipnja 1745. godine. Njegovi biografi navode da je bio izvrstan nastavnik, čovjek duboke pobožnosti, veliki štovatelj blažene Gospe.

Ovaj kratki tekst, nastao povodom otkrića i nabave jednog njegovog djela ima za cilj da

bar ukratko upoznamo Isusovca Franju Zdelara, Križevčanina koji sigurno osigurava sebi dostojno mjesto u plejadi zaslužnih i brojnih učenih ljudi koji su potekli iz ovog starog, županijskog grada, pronoseći njegovo ime, a značajnih za kulturu Hrvatske i ovog dijela Europe. Križevci u toku 1992. proslavljaju 740 godina od njegova proglašenja slobodnim i kraljevskim gradom pa je spominjanje njegovih zaslužnih građana i doprinos obilježavanju tog velikog jubileja. Nadamo se da je tako i s Franjom Zdelarom.

Biljeske:

1. Gradski muzej Križevci duguje zahvalnost gospodinu dr. Valentinu Putanecu na njegovoj dobrohotnosti i velikodušnosti što, između ostaloga, ilustrira i podatak da je knjigu predao muzeju uz napomenu, da će u slučaju ako ne uspijemo pribaviti sredstva za otkup, spomenutu knjigu pokloniti jer smatra da joj je mjesto u Križevcima.
2. Franjo Fancev, Dokumenti, Građa XII, Zagreb 1933, str. 15
3. Miroslav Vanino, Franjo Zdelar, D.I. (1685—1745.) Biografski podaci, Vrela i prinosi 8, 1938, str. 173—177.

Zoran Homen, Gradski muzej Križevci

UZ 40-TU OBLJETNICU KRIŽEVAČKOG MUZEJA

Među najstarije gradove u sjevernoj Hrvatskoj svakako moramo ubrojiti i Križevce, koji su već 1252. godine dobili povlastice "slobodnog kraljevskog grada" od bana Stjepana, a što je godinu dana kasnije potvrdio i kralj Bela IV. Obilježavajući 700 godina postojanja, rodila se ideja da se dio te bogate prošlosti pokuša prikazati formiranjem jedne zbirke, čiji bi eksponati ilustrirali dugi kontinuitet postojanja grada, a vrijedni umjetnički predmeti bi se sačuvali od njihovog propadanja.

Organiziranje tog posla bilo je povjereno **Dragutinu Zajcu**, čovjeku koji nije bio muzealac po struci, ali je uspio prikupiti brojnu građu za muzej, poklonivši i sam gotovo polovicu tada raspoloživih eksponata. Popularni

"Zajček" sve do svog penzioniranja bio je dugogodišnji direktor muzeja.

Prvi eksponati bili su izloženi u dvije sobe Doma kulture. Otvorenje je svečano obavljeno 6. ožujka 1952. godine. U početku je muzej imao samo tri zbirke: arheološku, povijesnu i etnografsku. Vremenom se uvidjelo da prostor u kojem su smještene nije u potpunosti adekvatan, pa se počelo razmišljati o preseljenju muzeja. Općinske strukture mislile su da bi za muzej najbolje odgovarala zapuštena i trošna zgrada nekadašnjeg pavlinskog hospicija, jedna od najstarijih građanskih kuća na području grada (kuća Karas), u kojoj je od 1796. bila prva javna ljekarna u Križevcima, a poslije poznata gostiona Karas. Kuća je zahtijevala